

POSTANOWIENIE

27 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 27 września 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M. G. i P. G.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
z 30 maja 2023 r., I ACa 957/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanego Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz powodów M. G. i P. G. 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia pozwanemu Bank spółce akcyjnej w W. do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 30 czerwca 2021 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu ustalił, że umowa kredytu hipotecznego, zawarta w dniu 19 listopada 2003 r. pomiędzy Bankiem w K. tj. poprzednikiem prawnym Banku S.A. w W. a M. G. i P. G. jest nieważna (pkt 1); zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 43 319,41 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 września 2020 r. do dnia zapłaty (pkt 2) oraz orzekł o kosztach procesu.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z 30 maja 2023 r. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2 o tyle tylko, że zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 43 319,41 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 14 września 2020 r. do 23 marca 2023 r., przy czym zapłata tej kwoty nastąpi za równoczesnym zaoferowaniem przez powodów na rzecz pozwanego kwoty 298 145,07 zł albo zabezpieczeniem roszczenia o jej zwrot, a w pozostałej części powództwo oddalił (pkt I); oddalił apelację w pozostałej części (pkt II) oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Pozwany wniósł skargę kasacyjną od tego wyroku, zaskarżając go w całości. Wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w praktyce sądów powszechnych, w związku z zastosowaniem art. 56 k.c. oraz art. 65 § 2 k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 i 2 k.c. oraz 385² k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13 w zw. art. 7 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13 w zw. z art. 288 TFUE oraz art. 2 i 54 Traktatu akcesyjnego w zw. z art. 2 i 9 Konstytucji RP w zw. z art. 87 ust. 1 Konstytucji RP.

W odpowiedzi powodowie wnieśli o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest kwalifikowanym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a leżącymi w interesie powszechnym. Rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno służyć ochronie obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania oraz zapewniać jednolitość orzecznictwa sądowego w takich sprawach, w których możliwe jest dokonanie zasadniczej wykładni przepisu prawa, mającej walor generalny i abstrakcyjny.

W przepisach kodeksu postępowania cywilnego skarga kasacyjna została ukształtowana jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń,

wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń, umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek, przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś do merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Powołanie się na przesłankę przedsądu, przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach, wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu.

Powołane przez skarżącego przepisy były przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 lipca 2017 r. II CSK 803/16 wyjaśnił, że mimo iż przepisy Dyrektywy 93/13 co do zasady nie mają zastosowania do umów, które zostały zawarte przed dniem wejścia państwa członkowskiego do UE, co nie oznacza, że kontekst unijny jest całkowicie pozbawiony znaczenia. Należy bowiem uwzględnić, że ustawa z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę, wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271), która wprowadziła do kodeksu cywilnego obowiązującą obecnie - z drobnymi późniejszymi zmianami - regulację dotyczącą wzorców umów i kontroli niedozwolonych postanowień umownych (w tym art. 385¹ § 1 k.c.), miała na celu m.in. przedakcesyjną transpozycję dyrektywy 93/13. W

związku z tym, dążąc do zapewnienia jednolitości wykładni istotnych w niniejszej sprawie przepisów kodeksu cywilnego w czasie ich obowiązywania przed akcesją i po akcesji, a także mając na względzie zobowiązanie, wynikające z art. 68 Układu Europejskiego, ustanawiającego stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi, sporządzonego w Brukseli dnia 16 grudnia 1991 r. (Dz. U. z 1994 r., Nr 11, poz. 38) oraz zobowiązanie do prowadzenia negocjacji akcesyjnych w dobrej wierze, należy kierować się przy tej wykładni wskazówkami wynikającymi z prawa unijnego oraz orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 21 grudnia 2016 r. w sprawach połączonych *Gutiérrez Naranjo i in.* (C-154/15, C-307/15 i C-308/15, EU:C:2016:980) stwierdził, że nie jest możliwe ograniczenie w czasie skutków stwierdzenia bezskuteczności niedozwolonych postanowień. TSUE podkreślił, że należy odróżnić stosowanie zasady proceduralnej, takiej jak rozsądny termin przedawnienia, od ograniczenia w czasie skutków interpretacji jednego z przepisów prawa Unii (zob. także wyrok TSUE z dnia 15 kwietnia 2010 r., *Barth*, C-542/08, EU:C:2010:193, pkt 30 i przytoczone tam orzecznictwem). W tym zakresie należy przypomnieć, że jedynie do TSUE, z uwagi na podstawowy wymóg jednolitego i powszechnego stosowania prawa Unii, należy orzeczenie o ewentualnych ograniczeniach w czasie skutków wykładni, jaką nadał on takiemu przepisowi (zob. wyrok z dnia 2 lutego 1988 r., *Barra i in.*, 309/85, EU:C:1988:42, pkt 13). W ten sposób warunki ustalone przez prawa krajowe, do których odnosi się art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, nie mogą stanowić zagrożenia dla istoty prawa, jakie konsumenci wywodzą z tego przepisu w interpretacji orzecznictwa Trybunału przypomnianego w pkt 54-61 niniejszego wyroku, polegającego na niezwiązaniu warunkiem uznanym za nieuczciwy.

Sąd Najwyższy podziela w pełni powołane stanowisko, zgodne z ugruntowanym w tym zakresie orzecznictwem krajowym i międzynarodowym. Przedstawione przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych i wątpliwości co do znaczenia powołanych w skardze przepisów prawa, obecnie już nie istnieją i nie mogą uzasadniać przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Podsumowując, w dacie orzekania o przyjęciu niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie istnieje potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa, wskazanych w skardze. Sąd Najwyższy nie stwierdził też kwalifikowanego naruszenia prawa, uzasadniającego ze względów publicznoprawnych przyjęcie skargi do rozpoznania.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3, art. 99 k.p.c. w związku z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

(NM)

r.g.